

Dokter Klinkertweg 18
8025 BS Zwolle
038-455 9851
info@mccklik.nl

Interne Geneeskunde I NIERFUNCTIESTOORNISSEN

1^e druk 2006
6^e druk 2019

Samengesteld door Huisartsen regio Zwolle en Nefrologen Isala. Mede geaccordeerd door KCL Isala, Ziekenhuisapothekers Isala en Openbare apothekers regio Zwolle. Deze werkafpraak sluit aan op de multidisciplinaire richtlijn 'Chronische Nierschade' uit 2018. Deze werkafpraak gaat niet over de behandeling van hypertensie en diabetes.

BEGRIPPEN

GFR	Glomerulaire Filtratie Rate. Dit geeft vaak de werkelijke nierfunctie weer, maar in de praktijk wordt gewerkt met schattingen.
CKD-EPI (eGFR)	Geschatte GFR uit leeftijd, geslacht en serum kreatinine. Eenheid: ml/min/1,73m ² (bij standaard gewicht en lengte). Waarde > 90 ml/min/1,73m ² is niet gevalideerd. - Afro-Amerikaanse afkomst → CKD-EPI x factor 1.16 - Beïnvloeding van eGFR door: medicatie, dieet, spiermassa. (overschatting van nierfunctie bij weinig spiermassa) Voordelen van CKD-EPI t.o.v. MDRD - Bij eGFR 60-90 ml/min/1.73m ² betrouwbaarder om gering nierfunctieverlies te detecteren - Beter gevalideerd voor personen > 70 jaar - Jongeren met CDK-EPI vaker in een hogere GFR klasse, ouderen vaker in een lagere GFR klasse.
ECC in ml/min	Endogene Kreatinine Klaring. Berekend uit 24 uurs-urine en serum kreatinine. Gevoelig voor stringen, zoals verzamelen 24 uurs-urine, en geen correctie voor tubulussecretie van kreatinine (dan vals verhoogd). Dit is het eerste aanvullend onderzoek dat nefroloog doet. Indicatie: sterk afwijkende spiermassa. Voordeel: ook eiwit (proteïnurie), ureum (schatting eiwitinname) en natrium (schatting zoutinname) worden bepaald in 24 uurs urine.
Metabole complicaties	Stoornissen in de stofwisseling veroorzaakt door chronische nierschade (G 4,5), zoals: anemie, hyperparathyreoïdie, metabole acidose, hyperfosfatemie, hyperkaliemie
AKR mg/mmol	Albumine/kreatinine ratio. Bepaal dit in een willekeurige portie urine.
Stadium CNS	Stadium Chronische Nier Schade. De controle frequentie kan afgelezen worden uit schema 1 . Uitgedrukt in G 1-5 (grade) en A 1-3 (albuminurie in mg/mmol kreat).

DIAGNOSTIEK

Bij albuminurie of verlaagd eGFR

- Oorzaken van nierfunctiestoornissen**
- Secundair bij DM, Hartfalen, UWI's, koorts

	• VG met nierziekte: pyelonefritis, nefrectomie, auto-immuun, hypertensie, blaasoperatie i.v.m. reflux. • Familiair: cystenieren • Medicatie: NSAID's, ACE-remmers, diuretica
CVRM	Bepaal vasculair risicoprofiel
AKR	Indien albuminurie > 3 mg/mmol kreatinine, herhaal dan AKR na 2 weken en na 3 maanden
Urinesediment	Onderzoek bij persisteren van de nierfunctiestoornis het sediment op erythrocyten- en/of celcilinders (moet binnen 1 uur worden beoordeeld, kan alleen in lab Isala).
EPO / ESA	Behandel niet met EPO/ESA (Erytropoëse-stimulerende middelen) als Hb \geq 6,2 tenzij er een individuele reden is om dat wel te doen.
Laboratorium controles	Bepaal niet routinematig Ca, PTH, P in de huisartsen praktijk

BELEID

Bij eGFR <60

Risicofactoren	Stop met roken. Heb aandacht voor het gewicht. Behandel hypertensie. Gebruik minder dan 6 gram zout per dag. Bepaal de zoutexcretie in de 24 uren urine.
Hypertensie	Behandel RR > 130/80 en streef naar RR \leq 130/80 mmHg. Leeftijd, nierziekte en comorbiditeit bepaalt de individuele streefwaarde.
Medicatie	Beoordeel de medicatie: zo mogelijk stoppen of doseringen aanpassen (zie richtlijn CNS) 1. Start zoutbeperking 2. Start RAS-remmer (ACE of ARB)
eGFR < 50	Meld dit bij de apotheek
Dehydratie	Voorkom dehydratie bij koorts, braken, diuretica gebruik, RAS-remmers gebruik. Stop medicatie tijdig en tijdelijk.
ICPC code	Maak code U99.01 aan voor medicatie bewaking en noteer daarbij het CNS stadium van de patiënt.
Teleconsultatie	Teleconsultatie kan altijd bij vragen over CNS. - Ook voor adviezen wanneer de patiënt ondanks indicatie voor 2de lijn, liever in de 1ste lijn blijft. - Of wanneer bloeddrukdoelen niet gehaald worden.

VERWIJZING NAAR 2DE LIJN

Verwijs bij (zie schema 2)	• Vermoeden van acute nierschade • Persistierende ernstig verhoogde albuminurie (ACR >30 mg/mmol) • Microscopische glomerulaire hematurie (> 40% dysmorfe ery's en/of erythrocytencylinders) • Vermoeden of bekende erfelijke nierziekte • Snelle progressie van nierschade - > 25% daling van de eGFR in 5 jaar met verslechtering in stadium van CNS. - Daling van eGFR > 5 ml/min/1.73 m²/jaar vastgesteld met <i>minimaal</i> 3 metingen

Controle frequentie van patiënten met chronische nierschade (schema 1)

				Albuminurie categoriën		
				Beschrijving en range		
				A1	A2	A3
				Normaal	Matig verhoogd	Ernstig verhoogd
				<30 mg/g <3 mg/mmol	30-299 mg/g 3-29 mg/mmol	≥300 mg/g ≥30 mg/mmol
GFR categoriën Beschrijving en range (mL/min/1.73m ²)	G1	Normaal of hoog	>90		1	2
	G2	Mild afgenomen	60-89		1	2
	G3a	Mild tot matig afgenomen	45-59	1	2	3
	G3b	Matig tot ernstig afgenomen	30-44	2	3	3
	G4	Ernstig afgenomen	15-29	3	3	4+
	G5	Nierfalen	<15	4+	4+	4+

- Geen CNS
- Mild verhoogd risico
- Matig verhoogd risico
- Sterk verhoogd risico

CNS en verwijzing naar tweede lijn (schema 2)

Nierfunctie (mL/min/1,73m ²)	Albuminurie stadium (albumine-creatinine ratio in mg/mmol)	Albuminurie stadium (albumine-creatinine ratio in mg/mmol)			
		A1	A2	A3	
		Normaal <30	Matig verhoogd 3-30	Ernstig verhoogd >30	
Stadium	Beschrijving				
G1	Normaal of hoog	>90		1 ^e	2 ^e
G2	Mild afgenomen	60-89		1 ^e	2 ^e
G3a	Mild tot matig afgenomen	45-59	1 ^e	1 ^e	2 ^e
G3b	Matig tot ernstig afgenomen	30-44	1 ^e	2 ^e	2 ^e
G4	Ernstig afgenomen	15-29	2 ^e	2 ^e	2 ^e
G5	Nierfalen	<15	2 ^e	2 ^e	2 ^e

?